

УДК 93/94:061.61(497.11 Београд)
026:[93/94:061.61(497.11 Београд)

doi: 10.19090/cit.2023.42.24-30
Прегледни рад

Формирање и развој фонда Библиотеке Историјског института у Београду

Милица Јованчићевић
milica.jovancicevic@iib.ac.rs

Славица Мереник
slavica.merenik@iib.ac.rs
Историјски институт Београд

Сажетак

Библиотека Историјског института је специјална библиотека затвореног типа намењена првенствено сарадницима ове установе, али се њоме користе домаћи и страни научни радници, као и други појединци у потрази за ретким издањима до којих се тешко долази. Почела је са радом 1947. године, убрзо по оснивању Института. Зачетак библиотечког фонда чиниле су библиотеке Станоја Станојевића и Јована Н. Томића, откупљене од њихових наследника. Поред тога, фонд се увећавао и завештањима некадашњих сарадника Историјског института, куповином нових књига и разменом. Библиотека поседује и збирку старих и ретких књига, референсну и картографску збирку, као и велики број домаћих и страних часописа. У овом раду покушали смо да представимо фонд Библиотеке Историјског института у Београду на основу књига инвентара монографских публикација и часописа, као и извештаја о раду Историјског института објављених у *Историјском часопису* и *Годишњаку САН*.

Кључне речи: Историјски институт Београд, библиотека, развој, фондови, *Историјски часопис*, *Годишњак САН*, Србија, институти, специјалне библиотеке

Увод

Развој историјске науке у Србији тешко се може замислити без Историјског института, који је за 75 година свог постојања изнедрио око 70 доктора наука и објавио преко 300 монографских и серијских публикација. Сарадници Института били су, дуже или краће време, многи еминентни историчари који су оставили дубок траг у борби за очување историје и традиције српског народа. Њихов рад је био и остао незамислив без добро опремљене библиотеке, која је активно учествовала у животу и раду Института. У првим бројевима *Историјског часописа*¹ и *Годишњака САН*² налазимо извештаје о раду Института, који су нам послужили као основни извор за чланак о развоју библиотечког фонда до почетка шездесетих година прошлог века. Књиге инвентара монографских публикација и часописа такође су указивале на које се начине и којом динамиком фонд увећавао, а након што су извештаји престали да се објављују у поменути часописима оне су постале и главни извор информација. Рад се бави првим годинама након оснивања Библиотеке и засебним збиркама које су део библиотечког фонда.

Историјски институт

Историјски институт основан је као један од 18 института под окриљем Српске академије наука, а са задатком да се бави проучавањем економске, друштвене, политичке и културне историје српског народа, као и његових веза са јужнословенским и осталим балканским

¹ *Историјски часопис* је гласило Историјског института.

² *Годишњак САН(У)* издаје Српске академије наука и уметности.

народима. Одлука о оснивању донета је августа 1947, али се са радом почело тек наредне, 1948. године, након што су завршени послови око организације и након што је Институт добио прве сталне и хонорарне сараднике.³

У тренутку оснивања Историјски институт је имао више секција које су проучавале различите историјске периоде. Секција за византологију прерасла је 1948. године у Византолошки институт САН, а Секција за изучавање античког периода припојена је 1952. Археолошком институту. Оснивањем Института за савремену историју и Института за историју радничког покрета (сада Институт за новију историју Србије) престала је потреба за постојањем Секције за изучавање народноослободилачке борбе, а Секција за помоћне историјске науке припојена је Секцији за проучавање средњег века. Након тога, Институт се углавном бавио изучавањем периода од средњег века до 1918. и стварања Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца.⁴ До 1961. године био је у саставу Српске академије наука и уметности, а затим је одлуком Владе Србије издвојен као засебна установа.⁵ Првобитно је био смештен у две просторије зграде у Јакшићевој улици бр. 2, а 1951. године уселио се у реновирану зграду Српске академије наука у Кнез Михаиловој улици, где је добио осам канцеларија. Нешто касније, 1962. добио је још пет просторија на четвртном спрату, у које су премештени Библиотека⁶ и Архив.⁷ На тој адреси остао је до 2007, када је пресељен у зграду некадашње Француско-српске банке у Кнез Михаиловој улици бр. 36.

Развој фонда Библиотеке Историјског института

Извесно је, према подацима писаних извора,⁸ да је Библиотека формирана 1947. године. У првим извештајима о раду Института сазнаје се да је пуно пажње посвећивано њеном опремању. С почетка је идеја била да буде приручна и добро опремљена, али се њен фонд изненађујуће брзо увећавао и за кратко време је бројао неколико хиљада библиотечких јединица. Књиге и часописи су се набављали највише куповином и откупом приватних библиотека, а нешто мање поклонима и разменом. Прва књига уписана је у инвентар Института септембра 1947.⁹

Претеча Историјског института био је Институт за прикупљање извора 1908–1918. године, који је 1922. основао Станоје Станојевић.¹⁰ Управо његова лична библиотека, коју је 1947. Комитет за научне установе откупио од његовог сина Лазе Станојевића, била је зачетак данашње Библиотеке.¹¹ Књиге су заједно са полицама и столом С. Станојевића пренете са Универзитета у просторије у Јакшићевој улици, а уређење је поверено др Првошу Сланкаменцу,¹² првом вршиоцу дужности библиотекара.¹³ Станојевићева библиотека је по откупу класирана, издво-

³ Даница Милић, „Развој Историјског института“, у *35 година Историјског института 1948–1983*, прир. Аница Лолић, одг. ур. Даница Милић, (Београд: Историјски институт, 1984), 5; Радомир Ј. Поповић и Ана Столић, „Историјски институт: 1947–2017“, у *Историјски институт: 1947–2017*, ур. Срђан Рудић, (Београд: Историјски институт, 2018), 8–9.

⁴ Милић, „Развој Историјског института“, 5.

⁵ Исто, 7.

⁶ Библиотечки фонд је захтевао више простора, па су књиге и часописи делом били смештени по канцеларијама и ходницима; међутим, тада је Библиотека добила читаоницу са 12 места и прилично велики депо за књиге.

⁷ Ђорђевић, Димитрије, „Рад Историјског института у 1962. години“, *Историјски часопис* 12-13, 1961-1962 (1963): 451-452.

⁸ Књига инвентара монографских публикација; „Извештаји о раду у 1947. год. Историски институт“, *Годишњак САН LIV* (1947): 488; Живан Сечански, „Хроника Историског института САН“, *Историски часопис*, 1–2 (1949): 403.

⁹ Књига инвентара монографских публикација.

¹⁰ Станоје Станојевић (1874–1937), историчар и професор Велике школе, касније професор Универзитета у Београду и члан Српске краљевске академије.

¹¹ Сечански, „Хроника Историског института САН“: 403.

¹² Првош Сланкаменац (1852–1952), педагог, професор Филозофског факултета у Скопљу и сарадник Историјског института.

¹³ „Извештаји о раду у 1947. год. Историски институт: 488.

јене су књиге историјске садржине од оних које су се односиле на друге научне дисциплине, а остале су пописане и искоришћене за размену са другим научним установама. Књиге историјске садржине распоређене су по предметима у више група. Затим се приступило њиховом попису. Пописиване су на фише (листиће) само са онолико података колико је било потребно за практичну употребу у библиотеци. Фише су биле израђене по међународним стандардима 125×75mm, а сигнатуре су биле текући број са шифром групе у коју је књига распоређена.¹⁴

Библиотека није имала засебну читаоницу ни довољно простора и полица за књиге, а Првош Сланкаменац је у почетку радио и као економ и рачуновођа, па је попис текао прилично споро. У лето 1948. године сви стални сарадници и чиновници Института укључили су се у пописивање књига, радећи и прековремено, и до краја године успели су да заврше попис.¹⁵

Из „Хронике Историјског института САН“, која у првим бројевима *Историјској часопису* прати рад и развој Института и његових сарадника, али и Библиотеке, сазнаје се да је току 1949. откупљена лична библиотека Јована Томића¹⁶ са око 3500 књига и часописа.¹⁷ Сем по значају садржине, многе књиге су због старине биле библиофилски раритети европског значаја. Сланкаменац је откуп Томићеве збирке назвао „најзначајнијим догађајем у животу Библиотеке“.¹⁸ Књиге из приватних библиотека академика С. Станојевића и Ј. Томића, с обзиром на то да су поседовали такорећи све ондашње штампане књиге важне за проучавање српске историје, биле су и остале темељ библиотечног фонда.

Осим откупа личне библиотеке Јована Н. Томића, 1949. набављене су још 1344 књиге и брошуре, примљено је 16 домаћих и 16 страних часописа, три домаћа и један страни дневни лист, а Институт је објавио први број *Историјској часопису*, који је одмах послат у размену у сродне установе у земљи и иностранству.¹⁹

Historical Association из Лондона је 1950. године поконио Институту цео комплет часописа *History* (1916–1949), Матица српска је уступила 67 свезака *Летописа Матице српске*, а Градска библиотека у Сплиту је даровала 68 књига.²⁰

Поред већ поменутих библиотека С. Станојевића и Ј. Томића, од Јураја Букшека је 1951. године откупљена и библиотека Вилима Букшека²¹ са преко 1300 књига.²² Те године се у фонд слило и око 1000 књига из библиотеке Михаила Ристића,²³ откупљених од његовог сина Андрије.²⁴ Ристић је, као конзул у Скопљу и Битољу, пружао помоћ Србима у Старој Србији и Македонији и у оквиру своје пропагандне делатности поседовао вредну библиотеку.

У „Извештају о раду у 1951. години“ наведено је да је Библиотека смештена у два засебним просторијама, недовољним за смештај свих књига, те да је због недостатка простора један део фонда неприступачан. Те године примила је 3192 књиге, што је чинило 14.212 књига укупно.²⁵

¹⁴ „Извештај о раду Историјског института“, *Годишњак САН*, LV (1948): 240–241.

¹⁵ Исто.

¹⁶ Јован Н. Томић (1869–1932) био је историчар, а скоро две и по деценије био је управник Народне библиотеке у Београду. Дуго је истраживао у Млетачком архиву, а у Венецији је куповао све књиге из области историје Далмације, Црне Горе, Венеције, Леванта и Турске које су му дошле под руку. Поседовао је велике европске збирке штампаних извора, дела италијанских аутора од 16. до 18. века, као и путописну литературу.

¹⁷ Сечански, „Хроника Историјског института САН у 1949. години“: 400; „Историјски институт“, *Годишњак САН* LVI (1949): 305.

¹⁸ Аница Лолић, „Библиотека Јована Томића“. Реч на отварању изложбе *Јован Томић: животи и дело*, Дом културе „Јован Томић“, Нова Варош, 16–17. мај 1995.

¹⁹ Сечански, „Хроника Историјског института САН у 1949. години“: 400.

²⁰ „Извештај о раду у 1950 г.“ *Годишњак САН* LVII (1950): 435–436.

²¹ Вилим Букшек (1874–1924), политичар и публициста, министар у влади Љубомира Давидовића.

²² Књига инвентара монографских публикација

²³ Михаило Ристић (1864–1925), српски дипломата, конзул у Скопљу, Битољу, Букурешту и Риму.

²⁴ Књига инвентара монографских публикација.

²⁵ „Извештају о раду у 1951. години“, *Годишњак САН* LVIII (1951): 323.

Током 1952. Библиотека је набавила 1677 нових књига, углавном куповином, тако да је на крају године поседовала 15.889 монографских публикација и 5361 свеску часописа.²⁶

Наредних година фонд се увећавао следећом динамиком : 1953. године – 17.180 књига и 6375 свезака часописа (укупно 23.555);²⁷ 1954. године – 17.824 књиге и 6610 свезака часописа (укупно 24.434);²⁸ 1955. године – 18.383 књиге и 7573 свеске часописа (укупно 25.956);²⁹ 1956. године – 19.012 књига и 8143 свеске часописа (укупно 27.155);³⁰ 1958. године – 20.126 књига и 8817 свезака часописа (укупно 28.943);³¹ 1959. године – 20.556 књига и 10.038 свезака часописа (укупно 30.594).³²

Извештај о раду Института из 1960. саопштава да Библиотека има 20.983 књиге и 10.343 свеске часописа (укупно 31.326). У размену шаље публикације у издању Института: у 48 установа у земљи и 35 у иностранству. Библиотекари су израђивали азбучни каталог прекуцавши око 4.000 листића, слали су извештаје Библиографском институту и конзервирали књиге, а Библиотеку је користило око 150 читалаца.³³

Последњи извештај о раду Историјског института објављен је у *Годишњаку САН за 1960.* годину. Књиге инвентара затим постају главни извор информација о стању фонда.

До краја 1970. године Библиотека је имала укупно 40.146 књига и свезака часописа, затим 1980. године – 45.561; 1990. године – 51.281; 2000. године – 55.696; 2010. године – 61.463; 2020. године – 66.555 библиотечких јединица.³⁴ На основу ових података можемо закључити да се фонд просечно увећавао за око 500 књига и часописа на годишњем нивоу. Увидом у документацију такође се може закључити да планске набавке није било, већ се фонд принављао по потреби, на основу интересовања сарадника Института или на препоруку библиотекара. Водило се рачуна да се набаве сва најважнија издања везана за историјску науку која су се односила на период од средњег века до почетка Другог светског рата.

У наредним годинама и деценијама није било откупа приватних библиотека ни завештања, а фонд се обогаћивао куповином и разменом. Такође, Библиотека је примала на поклон књиге и часописе од појединаца и сродних установа, али у мањем броју.

Приватне збирке као засебне целине у оквиру библиотечког фонда

Осим наведених откупљених библиотека, које су чиниле основу библиотечког фонда, казније пристигле поклон-библиотеке појединаца добиле су посебне ознаке и издвојене су у засебне целине.

Милица Трбојевић³⁵ је 1962. поклонила Институту око 360 књига из библиотеке Саве Косановића,³⁶ од којих је формирана његова збирка – једна занимљива целина која одсликава Косановићева интересовања и садржи књиге на српском и енглеском језику које обухватају период Првог светског рата, међуратни период и Други светски рат.³⁷

²⁶ „Историски институт“, *Годишњак САН LIX* (1952): 323.

²⁷ „Историски институт“, *Годишњак САН LX* (1953): 296.

²⁸ „Историски институт“, *Годишњак САН LXI* (1954): 152.

²⁹ „Историски институт“, *Годишњак САН LXII* (1955): 175.

³⁰ „Историски институт“, *Годишњак САН LXIII* (1956): 174.

³¹ „Историски институт“, *Годишњак САН LXV* за 1958 (1959): 184.

³² „Историски институт“, *Годишњак САН LXVI* за 1959 (1960): 206.

³³ „Рад Библиотеке института“, *Годишњак САН за 1960 LXVII* (1962): 242–243.

³⁴ Књига инвентара монографских публикација; Књига инвентара часописа.

³⁵ Др Милица Трбојевић, физичарка, била је рођака Саве Косановића и сестричина Николе Тесле.

³⁶ Сава Косановић (1894–1956), правник, дипломата и публициста, сестрић Николе Тесле, заслужан је за оснивање Теслиног музеја у Београду.

³⁷ Ђорђевић, „Рад Историјског института у 1962. години“: 451–452.

Посебну целину чини и Мађарска збирка, која броји око 160 књига на мађарском језику из 19. и прве половине 20. века, а односи се на историју Мађара. У Књигу инвентара уписана је 1968. године, али без напомене на који начин је набављена.³⁸

Од почетка 21. века сарадници Института су у више наврата поклањали своје приватне колекције књига Библиотеци, чиме је у последњих двадесет година значајно обогаћен њен фонд.

Некадашњи сарадник Историјског института Вељан Атанасовски³⁹ је 2001. године покљонио Библиотеци око 700 књига и часописа. Током 2013. пристигле су и књиге из приватних библиотека Томе Поповића⁴⁰ и Андрије Раденића⁴¹ који је, осим богате и вредне библиотеке, Историјском институту завештао и полице за књиге и нешто намештаја. Засебне збирке формиране су од поклона Радмиле Тричковић⁴² (2014) и Љиљане Алексић Пејковић⁴³ (2017). У току је пријем и прегледање још три значајне приватне колекције: Марије Јанковић,⁴⁴ Десанке Ковачевић Којић⁴⁵ и Љубинке Трговчевић Митровић.⁴⁶ Ове приватне збирке углавном се састоје од публикација везаних за област интересовања дародаваца. Будући да Библиотека није имала смештајне капацитете да их чува у целости, примљене су оне којих до тада није било у фонду и које су корисницима биле неопходне, док је остатак уступљен заинтересованим сродним институцијама и појединцима.

Библиотека данас

Историјски институт се јуна 2007. године преселио у зграду некадашње Француско-српске банке у Кнез Михаиловој 36, преко пута зграде Српске академије наука и уметности, где је заузео готово читав други спрат. У селидби Библиотеке, која је трајала неколико недеља, учествовали су скоро сви сарадници Института. Библиотеци су припале четири просторије површине око 190 квадратних метара, опет недовољне за њен нарастали фонд, који је у том тренутку бројао преко 60.000 књига и часописа. Тако је део библиотечког фонда и данас смештен у ходницима и канцеларијама.

Данас Библиотека располаже фондом од преко 68.000 библиотечких јединица.⁴⁷ Фонд се увећава разменом са 54 домаће и 64 стране институције, којима се редовно шаљу примерци *Историјског часописа*, *Мешовиће траћа*⁴⁸ и других издања Института. Сваке године у Библиотеку путем међународне размене публикација стижу и часописи на енглеском, немачком, италијанском, мађарском, руском, бугарском и чешком језику. Фонд се у просеку увећава за више од 300 монографских публикација и преко 150 свезака часописа годишње.

Референсну збирку чине енциклопедије на српском и више страних језика, речници, лексикони, библиографије и слично. У отвореном приступу су део часописа смештених у читаоници и референсна збирка.

³⁸ Књига инвентара монографских публикација.

³⁹ Вељан Атанасовски (1919–2002), историчар, изучавао је средњовековну прошлост Србије, Босне и Дубровника.

⁴⁰ Тома Поповић (1930–2002) бавио се прошлосту српског народа под османском влашћу (16–18. века).

⁴¹ Андрија (Штајгенберг) Раденић (1913–2012) изучавао је политичку историју Србије (19–20. века).

⁴² Радмила Тричковић (1939–2011), историчар и филолог, радила је на истраживању српске прошлости у време турске владавине.

⁴³ Љиљана Алексић Пејковић (1926–2020) проучавала је односе Србије и Црне Горе у 19. и 20. веку са Западним силама – Француском, Великом Британијом и Италијом, као и утицаје ових односа на привредна, политичка и финансијска кретања у Србији.

⁴⁴ Марија Јанковић (1941–2021) проучавала је историју српске цркве у средњем веку.

⁴⁵ Десанка Ковачевић Којић (1925–2022), члан САНУ, АНУ БиХ и АНУРС, проучавала је више тематских области, међу којима су главне: трговина, рударство и градови, у првом реду средњовековне Србије и Босне, као и њихове привредне везе са Дубровником и Медитераном.

⁴⁶ Љубинка Трговчевић Митровић (1948–2022) бавила се историјом српске интелектуалне елите и културном историјом.

⁴⁷ Исто.

⁴⁸ *Мешовића траћа (Miscellanea)* је часопис који издаје Историјски институт.

Поред тога треба поменути и вредну колекцију од око 220 старих и ретких књига. Најстарија књига је из 1540. године (Donato Giannotti, *Libro de la Republica de Vinitiani*, Roma, Antonio Blado d'Asola, MDXL) и потиче из збирке Јована Томића. У Библиотеци се налази и колекција историјско-географских карата.

Од лисних каталога, Библиотека има абecedни ауторски, стручни и топографски каталог. Од 2006. године уведен је и електронски каталог интерног карактера.

Корисници Библиотеке су, поред сарадника Историјског института, чланови САНУ, професори Универзитета, дипломци, те студенти завршних година факултета и докторских студија на факултетима хуманистичких и друштвених наука. У Библиотеку често долазе и истраживачи из целе Србије у потрази за информацијама, ретким књигама и часописима који им нису доступни у местима где живе и раде.

Проблеми са којима се Библиотека суочава не разликују се много од проблема осталих сродних библиотека. Библиотечки материјал се набавља куповином, разменом, примањем поклона и завештања. Простор за смештај нових књига доста је ограничен и то би у догледно време могао да постане озбиљан проблем.

Библиотека Историјског института у Београду данас је по богатству свог фонда свакако једна од најбоље опремљених библиотека за проучавање историје Срба како код нас, тако и у свету. Највећи део фонда чине публикације које се односе на историју српског народа у периоду од досељавања Словена на Балканско полуострво до почетка Другог светског рата, али располаже и великим бројем књига и часописа из сродних научних дисциплина: етнологије, археологије, историје уметности, филологије, историје књижевности и слично.

Закључак

Када је 1947. године донета одлука о оснивању Историјског института у оквиру Српске академије наука, указала се потреба за добро опремљеном приручном библиотеком. Стицајем околности, Институт је био у прилици да за кратко време откупи неколико приватних колекција књига које чине основу библиотечног фонда. Откупљене су библиотеке Станоја Станојевића, Јована Томића, Михаила Ристића, Вилима Букшека. Касније је Библиотека добила на поклон и колекције некадашњих сарадника Института: Вељана Атанасовског, Андрије Раденића, Томе Поповића, Радмиле Тричковић, Љиљане Алексић Пејковић, Марије Јанковић, Десанке Ковачевић Којић и Љубинке Трговчевић Митровић, као и библиотеку Саве Косановића. Фонд се постепено увећавао путем размене, поклонима и куповином књига, тако да је Библиотека Историјског института постала незаобилазна станица истраживача који се баве историјом Србије и Балкана. Данас она располаже фондом од око 68.000 монографских публикација и часописа, као и вредном збирком старих и ретких књига и колекцијом историјско-географских карата.

Литература и извори

1. Ђорђевић, Dimitrije, „Rad Istorijeskog instituta u 1962. godini“, *Istorijски часопис* 12-13, 1961-1962 (1963): 445-452.
2. „Izveštaj o radu Istoriskog instituta“. *Godišnjak SAN LV* (1948): 238–248.
3. „Izveštaji o radu u 1947. god. Istoriski institut“. *Godišnjak SAN LIV* (1947): 486–510.
4. „Izveštaj o radu u 1950 g.“ *Godišnjak SAN LVII* (1950): 432-439.
5. „Izveštaju o radu u 1951. godini“ *Godišnjak SAN LVIII* (1951) : 316-333.
6. „Istoriski institut“. *Godišnjak SAN LVI* (1949): 304–320.
7. „Istoriski institut“. *Godišnjak SAN LIX* (1952): 323–335.
8. „Istoriski institut“. *Godišnjak SAN LX* (1953): 296–307.
9. „Istoriski institut“. *Godišnjak SAN LXI* (1954): 146–153.

10. „Istoriski institut“. *Godišnjak SAN* LXII (1955): 175–184.
11. „Istoriski institut“. *Godišnjak SAN* LXIII (1956): 173–186.
12. „Istoriski institut“. *Godišnjak SAN za 1958* LXV (1959): 182–192.
13. „Istoriski institut“. *Godišnjak SAN za 1959* LXVI (1960): 199–207.
14. Knjiga inventara časopisa.
15. Knjiga inventara monografskih publikacija.
16. Lolić, Anica. „Biblioteka Jovana Tomića“. Reč na otvaranju izložbe *Jovan Tomić: život i delo*, Dom kulture „Jovan Tomić“, Nova Varoš, 16–17. maj 1995.
17. Milić, Danica. „Razvoj Istorijeskog instituta“. U *35 godina Istorijeskog instituta 1948–1983*, 5–12. Beograd: Istorijски институт 1984.
18. Popović, Radomir J. i Ana Stolić. „Istorijски институт: 1947–2017“. U *Istorijски институт: 1947–2017*, ur. Srđan Rudić, 6–55. Beograd: Istorijски институт 2018.
19. „Rad Biblioteke instituta“. *Godišnjak SAN za 1960* LXVII (1962): 242–243.
20. Sečanski, Živan. „Hronika Istorijeskog instituta SAN“. *Istorijски časopis* 1-2 (1949): 403–405.
21. Sečanski, Živan. „Hronika Istorijeskog instituta SAN u 1949. godini“. *Istorijски časopis* 2, (1951): 396–401.

Formation and development of holdings of the Library of the Historical Institute in Belgrade

Summary

The Historical Institute was founded in 1947 under the auspices of the Serbian Academy of Sciences, with the task of studying the economic, social, political and cultural history of Serbian people, as well as its connections with the South Slavic and other Balkan nations. Until 1961, the Institute of History was a part of the Serbian Academy of Sciences, and then, by the decision of the Government of Serbia, it was separated as an independent institution.

The Library of the Historical Institute in Belgrade, one of the best-equipped libraries for the history of Serbia and the Balkan Peninsula, celebrates its 75th anniversary. It started working in 1947, shortly after the establishment of the Institute. The main part of the library collection are publications related to the history of the Serbian people in the period from the immigration of the Slavs to the Balkan Peninsula until the beginning of the Second World War. There are also a lot of books and journals from related scientific disciplines: ethnology, archaeology, history of art, philology, history of literature. The beginnings of the library holdings were personal libraries of Jovan Tomić, Stanoje Stanojević, Viljem Bukšek, and Mihailo Ristić. In addition to these purchased libraries, the fund was enlarging by bequests from former associates of the Historical Institute. Today, the Library has a collection of about 68,000 library items. The fund is growing by exchanges with 54 domestic and 64 foreign institutions. The Library has a collection of old and rare books and historical-geographical maps.

The Library of the Historical Institute is a special type of library, primarily serving associates of the Historical Institute. Domestic and foreign scientists use it, too, as well as other individuals looking for rare editions that are difficult to find.

Keywords: Historical Institute Belgrade, Library, development, collections, *Historical Review*, *Yearbook SASA*, Serbia, Institutes, Special Libraries.

Примљено: 6. марта 2023.
Исправке рукописа: 28. марта 2023.
Прихваћено за објављивање: 3. априла 2023.